

NÁŠ REGION

Tematický plán pro ŠVP – společně pro 8. a 9. ročník | dvouletý cyklus A/B | RVP ZV 2025 – finální revize

Charakteristika předmětu

Náš region je volitelným předmětem disponibilní hodinové dotace pro žáky 8. a 9. ročníku. Je založen na místně zakotveném a integrovaném poznávání Voděrad a okolí, Rychnovska a Královéhradeckého kraje. Obsahově propojuje zejména Geografii, Dějepis a Výchovu k občanství; podle tématu přirozeně využívá také přírodovědné, kulturní, literární a digitální souvislosti. Těžištěm výuky je aktivní práce žáků: práce s papírovými a digitálními mapami, geoportály, fotografiemi, kronikami a dalšími prameny; terénní pozorování; rozhovor či beseda; návštěva paměťové instituce nebo veřejného prostoru; práce s aktuálními daty; řešení lokálních problémů a tvorba vlastních regionálních výstupů. Žáci poznávají region jako prostor, v němž se vzájemně ovlivňují přírodní podmínky, historie, sídla, hospodářství, veřejná správa, kultura a každodenní život. Výuka posiluje vztah k místu, regionální identitu, kritickou práci se zdroji a odpovědné občanské jednání.

Pojetí vychází zejména z modelového předmětu Regionální dějiny ve skupině Společnost a rozšiřuje jej o výraznou geografickou a občanskou dimenzi odpovídající zaměření školního předmětu Náš region. Vzdělávací strategie podporují zejména kompetenci osobnostní a sociální, k řešení problémů, kulturní, komunikační, k občanství a udržitelnosti a digitální; přirozeně je rozvíjena také čtenářská a pisatelská gramotnost při práci s regionálními texty a prameny.

Organizace výuky a dvouletý cyklus

Předmět je vyučován společně pro žáky 8. a 9. ročníku v rozsahu 1 vyučovací hodiny týdně. Žák si jej volí vždy na jedno pololetí; může si jej zvolit v obou pololetích téhož školního roku a znovu v následujícím školním roce. V 1. pololetí činí časová dotace 16 hodin (září–leden: 3–3–4–3–3), ve 2. pololetí 17 hodin (únor–červen: 3–4–4–4–2). Aby žák při opakované volbě v 8. a 9. ročníku neopakoval stejný obsah, jsou vytvořeny dva tematické cykly A a B, které se střídají po školních letech. Každý cyklus má dvě samostatně absolvovatelné pololetní části; druhé pololetí nevyžaduje absolvování prvního a cyklus B není pokračováním podmíněným cyklem A.

Výuka může být dělena na skupiny při splnění podmínek stanovených platnými právními předpisy a podle organizačních možností školy; nejsou-li podmínky pro dělení splněny, probíhá společně. Terénní výuka, vycházky, exkurze a návštěvy institucí se zařazují podle charakteru tématu, počasí, bezpečnostních, personálních a organizačních možností školy. Není-li možné uskutečnit výuku mimo školu, je téma realizováno prostřednictvím map, digitálních zdrojů, pramenů, fotografií, virtuální prohlídky, besedy nebo jiné rovnocenné aktivity.

Princip střídání

Např. školní rok 2026/2027 – cyklus A; 2027/2028 – cyklus B; 2028/2029 – opět cyklus A. Žák, který si předmět zvolí v 8. ročníku a znovu v 9. ročníku, tak absolvuje odlišná témata, ale rozvíjí srovnatelnou úroveň regionálních, badatelských, geografických, historických a občanských dovedností.

CYKLUS A – tematický plán

Měsíc a časová dotace	Období	Školní OVU	Učivo
Září – 3 h	1. pololetí	Orientuje se v prostoru od Voděrads přes Rychnovsko po Královéhradecký kraj, pracuje s různými mapovými zdroji a vytvoří vlastní mentální mapu regionu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-001-ZV9-001 – Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa. GEO-GEO-003-ZV9-013 – Orientuje se v místech a regionech různého měřítka prostřednictvím vlastní mentální mapy daného území.	Kde je náš region? – Voděradý a okolní obce, Rychnovsko, Královéhradecký kraj; měřítka regionu, mentální mapa, papírové a digitální mapy, významná místa a dopravní vazby.
Říjen – 3 h	1. pololetí	Na základě map a terénního pozorování vysvětlí vybrané znaky reliéfu a krajiny a jejich vliv na osídlení a využívání území. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-006 – Vysvětlí vznik a rozmístění tvarů zemského povrchu a jejich vliv na další přírodní procesy a lidské aktivity. GEO-GEO-001-ZV9-003 – Využívá geografické myšlení a způsoby poznávání k porozumění příčinám a důsledkům změn míst a regionů.	Krajina pod nohama – reliéf, geologický základ a podoba krajiny Voděrads a Rychnovska; práce s mapou, fotografiemi a krátké terénní pozorování v okolí školy.
Listopad – 4 h	1. pololetí	Porovná historické a současné mapy či jiné prameny a doloží, jak se proměňovaly Voděradý, okolní sídla a krajina. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-001-ZV9-002 – Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch. CAS-DEJ-001-ZV9-004 – Specifikuje proměnu politických útvarů, krajiny a lidských sídel od pravěku po současnost pomocí map a dalších informačních zdrojů.	Voděradý v proměnách času – staré a současné mapy, fotografie, kroniky a další prameny; proměny sídla, cest, krajiny a školy; práce s důvěryhodností pramenů.
Prosinec – 3 h	1. pololetí	Posoudí význam vybraných regionálních památek a historických objektů pro dnešní veřejný prostor a místní identitu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-002-ZV9-015 – Vyjádří vlastní představu o funkci a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru. CAS-DEJ-002-ZV9-016 – Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.	Příběhy míst – hrady, zámky, sakrální a další památky Rychnovska; co nám památky vyprávějí a proč je chráníme; virtuální či skutečná návštěva podle možností.
Leden – 3 h	1. pololetí	Vytvoří krátký regionálněhistorický výstup z kriticky posouzených zdrojů a vysvětlí vztah vybraného příběhu k identitě místní komunity. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-002-ZV9-013 – Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů. CAS-DEJ-001-ZV9-005 – Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí.	Regionální příběh A1 – osobnost, událost, pověst, historie školy nebo obce; minipátrání v regionální literatuře, kronice, fotografiích či ověřených digitálních zdrojích; poster/podcast/prezentace.
Únor – 3 h	2. pololetí	Odvodí význam vody pro krajinu a společnost v konkrétním místě a zhodnotí vybrané způsoby jejího využívání a ochrany. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-005 – Odvodí dostupnost vody v konkrétním místě během roku, její příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost. GEO-GEO-004-ZV9-017 – Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.	Voda v našem regionu – místní vodní toky a plochy, povodí, voda v krajině, zásobování a ochrana vody; mapová úloha a jednoduché terénní pozorování podle podmínek.
Březen – 4 h	2. pololetí	Prozkoumá činnost obce a samosprávy při řešení konkrétních místních potřeb a problémů a rozliší možnosti zapojení občanů. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-002-ZV9-009 – Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů. CAS-VKO-002-ZV9-010 – Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.	Jak funguje naše obec – obecní úřad, zastupitelstvo, služby, veřejný prostor a lokální problémy; práce s obecními informacemi, modelové jednání nebo beseda/exkurze.
Duben – 4 h	2. pololetí	Identifikuje faktory ovlivňující hospodářské aktivity regionu a posoudí jejich vliv na jeho rozvoj. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-010 – Identifikuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění a zaměření hospodářských aktivit a jejich vliv na konkrétní region a jeho další rozvoj. GEO-GEO-003-ZV9-014 – Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.	Čím region žije – zemědělství, lesnictví, výroba, služby a pracovní příležitosti na Rychnovsku; změny hospodářství, dojížděka a vazby mezi obcemi.
Květen – 4 h	2. pololetí	Zhodnotí turistický a rekreační potenciál vybraných míst regionu a navrhne trasu nebo produkt, který respektuje místní prostředí a potřeby návštěvníků i obyvatel. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-001-ZV9-001 – Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa. GEO-GEO-004-ZV9-017 – Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.	Objevujeme Rychnovsko – přírodní a kulturní cíle, sport a rekreace; tvorba jednoduché trasy/průvodce pro vrstevníky s mapou, časem, pravidly ohleduplného chování a propagací.
Červen – 2 h	2. pololetí	Odvodní svůj vztah k regionu a představí výsledek vlastního poznávání místa, v němž žije. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-003-ZV9-016 – Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí. CAS-VKO-001-ZV9-001 – Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.	Regionální fórum A – „Co pro mě znamená náš region?“: Prezentace vybraných výstupů, reflexe, mapa oblíbených a důležitých míst, sebehodnocení.

CYKLUS B – tematický plán

Měsíc a časová dotace	Období	Školní OVU	Učivo
Září – 3 h	1. pololetí	Kriticky využívá mapy a geoinformační technologie k řešení praktického úkolu v regionu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-001-ZV9-001 – Kriticky využívá mapy a další zdroje geografických dat pro vlastní učení i každodenní poznávání světa. GEO-GEO-001-ZV9-002 – Využívá geoinformační technologie k řešení reálných problémů.	Region v datech a mapách – digitální mapy, geoportály a letecké snímky; změny využití krajiny, plánování bezpečné trasy nebo mapování vybraného jevu v okolí školy.
Říjen – 3 h	1. pololetí	Posoudí geografickou polohu, funkce a možnosti rozvoje vybraných sídel a porovná jejich charakteristiky. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-009 – Posoudí geografickou polohu, funkce, vnitřní strukturu a možnosti rozvoje různých sídel. GEO-GEO-003-ZV9-014 – Identifikuje shodné a rozdílné charakteristiky míst a regionů a způsoby, jakými ovlivňují život v ostatních místech a regionech.	Jak se žije v různých obcích – Voděradý, okolní venkovské obce a Rychnov nad Kněžnou; poloha, vybavenost, doprava, služby, bydlení a kvalita života.
Listopad – 4 h	1. pololetí	Získá a kriticky posoudí historické prameny k vybranému místnímu tématu a vytvoří z nich vlastní dějepisný výstup. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-001-ZV9-002 – Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch. CAS-DEJ-002-ZV9-013 – Vytvoří vlastní dějepisný výstup s využitím vhodných kriticky posouzených zdrojů.	Paměť místa – kronika, pamětník, stará fotografie, regionální tisk nebo archivní pramen; jak ověřujeme příběh; výstup formou článku, rozhovoru, komiksu či audia.
Prosinec – 3 h	1. pololetí	Posoudí, jak tradice, připomínání minulosti a kulturní dědictví ovlivňují identitu lidí v regionu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-001-ZV9-005 – Posoudí, jak se připomínání historických událostí a tradic podílí na utváření jeho osobní identity a identity lidí v jeho okolí. CAS-DEJ-002-ZV9-016 – Podílí se na utváření historického významu regionálních kulturních památek, popřípadě památek s celostátní či mezinárodní hodnotou.	Tradice a kulturní stopa regionu – místní zvyky, názvy míst, pověsti, kulturní akce, významné osobnosti a pamětní místa; co uchováváme a proč.
Leden – 3 h	1. pololetí	Kriticky porovná, jak je vybrané místo nebo region prezentován různými zdroji, a navrhne věcnou a přitažlivou prezentaci pro konkrétní publikum. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-003-ZV9-015 – Doloží konkrétními příklady rozdílnou mediální prezentaci míst a regionů a její dopady na vnímání daných míst a regionů. CAS-VKO-002-ZV9-010 – Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.	Jak se region prezentuje – weby obcí, turistické portály, média a sociální sítě; fakta versus marketing; tvorba krátké ověřené pozvánky do regionu.
Únor – 3 h	2. pololetí	Odvodí charakter živé přírody a půd ve vybraném místě a vysvětlí jejich vztah k využívání krajiny člověkem. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-002-ZV9-007 – Odvodí charakter půd a živých organismů pro konkrétní místo, jeho příčiny a vliv na tamní přírodní prostředí a lidskou společnost. GEO-GEO-004-ZV9-017 – Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.	Příroda za školou – půda, vegetace, zemědělská a lesní krajina; terénní srovnání dvou míst, fotografie a jednoduchý záznam; lokální přírodovědné zajímavosti.
Březen – 4 h	2. pololetí	Zhodnotí, jak jsou v konkrétním místě vyvažovány potřeby obyvatel, ekonomiky a přírodního prostředí. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-004-ZV9-017 – Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi. CAS-VKO-002-ZV9-010 – Kriticky posuzuje dění ve svém regionu, v České republice a ve světě.	Krajina pod tlakem – doprava, výstavba, zemědělství, voda, zeleň nebo odpady jako lokální výzva; práce s více perspektivami a návrh realistického řešení.
Duben – 4 h	2. pololetí	Prozkoumá konkrétní lokální výzvu, činnost samosprávy a možnosti občanského zapojení; připraví podložený návrh řešení. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-VKO-002-ZV9-009 – Prozkoumá činnost státní správy a samosprávy při řešení životních situací občana a při řešení lokálních výzev a problémů. CAS-VKO-002-ZV9-012 – Vytváří návrh společensky prospěšné akce a do některé se aktivně zapojuje.	Mladí pro obec – veřejný prostor očima žáků. Mapování silných a slabých míst, anketa/pozorování, návrh drobného zlepšení pro školu či obec a jeho zdůvodnění.
Květen – 4 h	2. pololetí	Vytvoří výstup založený na přímém poznávání veřejného prostoru nebo paměťové instituce a propojí jej s příběhem regionu. Vazba na OVU RVP ZV 2025: CAS-DEJ-002-ZV9-014 – Vytvoří vlastní výstup na základě absolvování aktivizačního edukačního programu v paměťové instituci nebo ve veřejném prostoru. CAS-DEJ-002-ZV9-015 – Vyjádří vlastní představu o funkcích a významu historických objektů a motivů ve veřejném prostoru.	Regionální expedice B2 – muzeum, galerie, zámek, památník, městské centrum, naučná stezka či jiné vhodné místo na Rychnovsku/Královéhradecku; badatelský list a následný výstup.
Červen – 2 h	2. pololetí	Odůvodní svou identifikaci s místem a regionem a na základě celoročního poznávání formuluje, co považuje za důležité pro jeho budoucnost. Vazba na OVU RVP ZV 2025: GEO-GEO-003-ZV9-016 – Odůvodní svou identifikaci s určitým místem i regiony různého řádu a komunitou lidí, kteří tam žijí. GEO-GEO-004-ZV9-017 – Zhodnotí, jak naplňování potřeb jedince, společnosti a přírodního prostředí v konkrétním místě napomáhá či zabraňuje udržitelnosti života na Zemi.	Regionální fórum B – „Náš region v roce 2040“; krátké žakovské vize, argumentace z poznatků a dat, prezentace a reflexe.

Poznámka k realizaci, diferenciaci a hodnocení

Školní OVU jsou společné pro žáky 8. a 9. ročníku. Diferenciace probíhá zejména mírou samostatnosti při vyhledávání a kritickém posuzování zdrojů, náročností práce s mapou a daty, hloubkou historické a geografické interpretace, kvalitou argumentace a zpracováním vlastního výstupu. U žáků 9. ročníku lze očekávat vyšší míru samostatnosti a schopnost propojovat více perspektiv, nikoli odlišný povinný obsah.

Každé pololetí je koncipováno jako samostatný celek. Obsahuje orientaci v regionu a práci se zdroji, přímé nebo zprostředkované poznávání místního prostředí, historickou či občanskou dimenzi a vlastní žákovský výstup nebo reflexi. Žák tak může smysluplně absolvovat kterékoliv jedno pololetí.

Hodnocení vychází zejména z aktivní a odpovědné práce žáka, schopnosti vyhledat a kriticky posoudit informace, práce s mapou, pramenem či daty, kvality pozorování, spolupráce, argumentace a srozumitelnosti vlastního výstupu. Při terénní a projektové práci se hodnotí také plánování, dodržování dohodnutého postupu a reflexe.

Konkrétní lokality, instituce, osobnosti, prameny a aktuální lokální témata může vyučující přiměřeně obměňovat podle dostupnosti, aktuálního dění a organizačních možností školy, pokud zůstane zachován příslušný školní OVU, regionální ukotvení ve Voděradech, na Rychnovsku a v Královéhradeckém kraji a samostatnost pololetních částí.